

บทที่ 2

ข้อเขียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในกระบวนการเรียนการสอน ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งจะเป็นผู้ทำหน้าที่
ดำเนินการให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของเด็กนักเรียน ดังนั้น คุณภาพการสอนของครู
จึงมีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนอย่างมาก

อาชีพครูเป็นอาชีพหนึ่งที่ให้บริการแก่สังคม ในด้านการพัฒนาความรู้ สติปัญญา
ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมให้กับเด็กนักเรียน อาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่สอนให้บุคคลสามารถ
ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขในทุกๆสถานการณ์ ผู้เป็นครูจึงจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้
ทักษะในการสอน มีคุณธรรมในการสั่งสอน ซึ่งผลการประกอบอาชีพของครูจะมีผลกระทบโดย
ตรงต่อชีวิต อนาคตของเยาวชน และของประเทศชาติโดยรวม

อาชีพครูในฐานะวิชาชีพชั้นสูง

ความสำคัญของอาชีพครู

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 รัฐได้เห็นความสำคัญของครู จึงได้
กำหนดเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับครูไว้ ดังนี้

19. รัฐเป็นผู้จัดการฝึกหัดครูทุกระดับ และพึงดำเนินการผลิตครู เพื่อให้สถานศึกษา
ต่างๆมีครูผู้สามารถให้การศึกษาคือสมบูรณสมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
รัฐพึงใช้มาตรการพิเศษ คัดเลือกบุคคลที่จะเข้าศึกษาคณะการฝึกหัดครู ทั้งนี้ เพื่อให้
ได้บุคคลที่มีสติปัญญา ความเหมาะสม และมีความสามารถที่จะเป็นครู¹

35. การฝึกหัดครู เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างครูให้สามารถปฏิบัติตน และทำหน้าที่เป็น
ผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบคอบขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นผู้ที่มีคุณธรรม
จริยธรรมในระดับวิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยและ
ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบัน

¹"แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520," ราชกิจจานุเบกษา

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งในแง่บุคลิกภาพทั่วไป ความสัมพันธ์คือศิษย์ และบทบาท
ของสังคม

การจัดการฝึกหัดครู เป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่อาจมีความจำเป็น สถาบัน
ฝึกหัดครูอาจจัดหลักสูตรในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา เพื่อผลิตครูตามความต้องการของ
ท้องถิ่นด้วยก็ได้¹

43. ให้จัดระบบการบริหารงานบุคคลผู้ช่วยการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบบริหารงาน
บุคคลของทางราชการ และสนับสนุนความก้าวหน้าในอาชีพแก่บุคลากรทางการศึกษาของ
รัฐและของท้องถิ่น และให้มีสถาบันวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อควบคุมส่งเสริมมาตรฐาน
และจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพ อีกทั้งทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมายของบุคลากรทาง
การศึกษาทั้งของรัฐ ของท้องถิ่น และของเอกชน ทั้งนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย²

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ จะเห็นได้ว่า รัฐได้เห็นความสำคัญของครู จึงได้
กำหนดให้รัฐเป็นผู้จัดการศึกษาก่อนการฝึกหัดครูแต่ผู้เดียว ซึ่งถ้าให้ผู้อื่นจัดอาจจะเกิดความ
เสียหายแก่การศึกษาของชาติได้ นอกจากเป็นผู้จัดการศึกษาให้ครูแล้ว รัฐยังได้กำหนดการ
คัดเลือกบุคคลที่จะเข้าศึกษาก่อนการฝึกหัดครู โดยรัฐจะใช้มาตรการพิเศษในการคัดเลือก ซึ่ง
แตกต่างจากการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการศึกษาในวิชาอื่น ๆ

ในก้ามการให้การศึกษาดุริยางคศิลป์เพื่อผลิตครูนั้น รัฐต้องการให้ครูมีลักษณะพิเศษใน
ด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และต้องการให้ยึดหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพราะยังเชื่อว่า
ครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติที่เด็กยังยึดถือเป็นแบบอย่าง

และในแผนการศึกษาแห่งชาติยังยอมรับว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องมีการอบรม
อย่างวิชาชีพชั้นสูงทั่วไป และได้กำหนดให้สถาบันวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อควบคุม ส่งเสริม-
มาตรฐาน และจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพนี้ โดยกำหนดว่า สถาบันวิชาชีพดังกล่าวจะทำ
หน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมายให้แก่ผู้ประกอบอาชีพทางการศึกษาซึ่งส่วนใหญ่ก็คือ ครู ไม่ว่าจะ
เป็นครูโรงเรียนรัฐบาล หรือโรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนท้องถิ่น

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 351.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 356.

ลักษณะของวิชาชีพชั้นสูง

วิจิตร ศรีสอาน ได้สรุปลักษณะของวิชาชีพไว้ดังนี้

1. ให้บริการแก่สังคมโดยไม่ซ้ำซ้อนกับสาขาวิชาอื่น
2. ให้บริการแก่สังคมโดยใช้วิธีการแห่งปัญญา
3. สมาชิกมีความเป็นอิสระ หรือ "อันทันทีบาล"(**autonomy**) ในการดำเนินการเกี่ยวกับวิชาชีพ
4. สมาชิกต้องได้รับการศึกษาในระดับสูง (ถือการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นหลัก)
5. สมาชิกจะต้องประพฤติดีและมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนั้น
6. ต้องมีสถาบันหรือองค์กรวิชาชีพเป็นแหล่งกลาง คอยสร้างสรรค์ จรรโลงความมั่นคงแห่งวิชาชีพของสมาชิก¹

สมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดลักษณะของวิชาชีพ โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. วิชาชีพนั้นรวมถึงกิจกรรมทั้งหลายที่จำเป็นต้องใช้สติปัญญา
2. วิชาชีพต้องใช้ความรู้ โดยเฉพาะ
3. วิชาชีพต้องมีการ เตรียมการทางอาชีพ
4. วิชาชีพต้องมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ เพื่อความก้าวหน้า
5. วิชาชีพเป็นอาชีพตลอดชีวิตและเป็นสมาชิกที่ถาวรตลอดไป
6. วิชาชีพสร้างมาตรฐานในตัวเอง
7. วิชาชีพเป็นงานบริการที่ได้รับการยกย่องเหนือบุคคลทั่วไปจะพึงได้รับ
8. วิชาชีพจะต้องมีความสัมพันธ์แนบแน่น เป็นองค์กรแห่งวิชาชีพ²

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คุรุกับวิชาชีพ (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.). หน้า 29.

²T.M. Stinnett, Professional Problems of Teachers

(Washington, D.C. : The National Education Association of America, 1948), p. 95.

ถ้าจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ของวิชาชีพดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิชาชีพครูก็จะเป็นวิชาชีพหนึ่งและมีลักษณะเหมือนกับวิชาชีพชั้นสูงอื่นๆ เช่น แพทย์ หนายความ วิศวกร และสถาปนิก ดังที่ ฮอยล์ (Hoyle) กล่าวว่า การสอนเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะการสอนจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นการบริการที่สำคัญแก่สังคม
2. ใช้วิธีการแห่งปัญญาในการประกอบอาชีพ
3. ต้องเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและฝึกอบรมอยู่เสมอ
4. มีอิสระในการปกครองตนเอง
5. มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
6. มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ¹

และในลักษณะของวิชาชีพชั้นสูง มาร์คและคนอื่นๆ (Marks and others)

ได้กล่าวว่

1. วิชาชีพชั้นสูงเป็นอาชีพที่ต้องมีการควบคุมเป็นพิเศษ
2. มีการเพิ่มพูนความรู้และฝึกอบรมอยู่เสมอ
3. มีการรักษาระดับมาตรฐานอย่างสูง บุคคลที่เข้ามาสู่อาชีพจะต้องได้รับการคัดเลือกเป็นพิเศษ
4. มีจรรยาวิชาชีพอย่างเคร่งครัด
5. มีฐานะทางสังคมอยู่ในระดับสูงและได้รับค่าตอบแทนในอัตราสูง
6. ใช้ปัญญาอย่างมากในการประกอบอาชีพ
7. มีการค้นคว้า วิจัยภายในองค์กรวิชาชีพและส่วนบุคคลอยู่เสมอ
8. ใช้วิธีการแห่งปัญญาในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นเทคนิคชั้นสูง
9. มีความรับผิดชอบอย่างสูงและเป็นการให้บริการแก่สาธารณชน

¹Eric Hoyle, The Role of the Teacher (London : Routledge and Kegan Pual Ltd., 1969), p. 95.

10. มีความเป็นพี่น้องในกลุ่มอาชีพเดียวกัน
11. มีการพัฒนาในการประกอบอาชีพและมีใบรับรองวิชาชีพ¹

จากการพิจารณาวิชาชีพ และวิชาชีพชั้นสูงดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิชาชีพครูก็เข้าในลักษณะวิชาชีพดังกล่าว และเป็นวิชาชีพชั้นสูงด้วย

วิวัฒนาการวิชาชีพครูในประเทศไทย

ความเป็นมาของการฝึกหัดครู

แต่เดิมเรามีการศึกษาในวัด ผู้สอนคือพระภิกษุ การให้พระภิกษุสอนย่อมจะไม่สะดวก ดังนั้น จึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นแห่งแรกที่โรงเรียนเลี้ยงเด็ก ถนนบำรุงเมือง เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2435 เรียกว่า โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ และได้ย้ายมาอยู่ที่วัดเทพศิรินทราวาส เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2445 ซึ่งในช่วงนั้น อาชีพครูได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพที่ปลูกฝังความรู้ ความคิด และจริยธรรมให้แก่ศิษย์ การเป็นครูจะมีการคัดเลือกผู้ที่มีคุณลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครูทั้งความรู้ และความประพฤติ มีใจรักที่จะเป็นครู การคัดเลือกจะกระทำคึกคักกันตั้งแต่ชั้นศึกษาอยู่ในโรงเรียนสามัญจนถึงอยู่ในโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์

ต่อมาใน พ.ศ. 2446 กระทรวงธรรมการได้ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูเพิ่มขึ้นอีกแห่งที่โรงเรียนราชวิทยาลัย (คือ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในปัจจุบัน) ต่อจากนั้นโรงเรียนฝึกหัดครูได้เป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน และในปี พ.ศ. 2459 ได้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และปี พ.ศ. 2460 การฝึกหัดครูได้เป็นหน้าที่ของกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้มีนโยบายขยายการฝึกหัดครูให้สถานศึกษาเอกชนผลิตครูคนตรี มีโรงเรียนเอกชน 3 แห่ง คือ โรงเรียนเซนต์คาทอลิก โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ และโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย และต่อมาใน

¹James R. Mark, and others, Hand Book of Educational Supervision Guide for the Practitioner (Boston : Allyn and Bavon Inc., 1979), p. 875.

พ.ศ. 2487 รัฐถือเป็นนโยบายที่จะไม่ให้สถานศึกษาเอกชนผลิตครู เพราะครูเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างความมั่นคงของประเทศชาติ

เมื่อการฝึกหัดครูได้ขยายมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2497 และได้ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น มีการเปลี่ยนระบบการฝึกหัดครู จากประโยคครูประถมและประโยคครูมัธยมเป็นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นสูง (ป.กศ. สูง)

การฝึกหัดครูในปัจจุบัน

ก. การผลิตครู

1. สถาบันผลิตครู ปัจจุบันมีสถาบันผลิตครูอยู่หลายแห่ง อยู่ในความรับผิดชอบของ 2 หน่วยงาน คือ

ก) กระทรวงศึกษาธิการ มีสถาบันผลิตครูกระจายอยู่ในกรมต่างๆ คือ

- กรมการฝึกหัดครู มีสถาบันผลิตครู จำนวน 36 แห่ง
- กรมพลศึกษา มีสถาบันผลิตครู จำนวน 14 แห่ง
- กรมศิลปากร มีสถาบันผลิตครู จำนวน 7 แห่ง
- กรมอาชีวศึกษา มีสถาบันผลิตครู จำนวน 2 แห่ง
- วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จำนวน 18 แห่ง

ข) ทบวงมหาวิทยาลัย มีสถาบันผลิตครูในมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาที่มีคณะครูศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 19 แห่ง คือ

- คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตพระนครเหนือ ธนบุรี และลาดกระบัง

- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, บางเขน, บางแสน, ปทุมวัน, พลศึกษา, พิษณุโลก, มหาสารคาม และสงขลา¹

2. หลักสูตรการผลิตครู

ก) กรมการฝึกหัดครู ใช้หลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 มีสัดส่วนของกลุ่มวิชาต่างๆ ดังนี้

หน่วยกิตรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า	135	หน่วยกิต	แบ่งออกเป็น
- วิชาพื้นฐาน	38	หน่วยกิต	
- วิชาชีพครู	42	หน่วยกิต	
- วิชาเฉพาะ (เอก - โท)	49	หน่วยกิต	
- วิชาเลือกอื่นๆ	6	หน่วยกิต ²	

ข) ทบวงมหาวิทยาลัย มีโครงสร้างสัดส่วนตามแผนของทบวงมหาวิทยาลัย คือ ให้มีจำนวนหน่วยกิตอย่างน้อย 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต ประกอบด้วย

- วิชาพื้นฐานทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
- วิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะ			
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
วิชาโท	ไม่น้อยกว่า	15	หน่วยกิต
- วิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	5	หน่วยกิต ³

¹กรมการฝึกหัดครู, "สถาบันการผลิตครู," วิทยาคาร

5 (มกราคม 2525) : 22 - 23.

²กรมการฝึกหัดครู, กระทรวงศึกษาธิการ, "หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519," (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู), (อักษรสำนวน).

³ทบวงมหาวิทยาลัย, "เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา พ.ศ. 2521," หน้า 1. (อักษรสำนวน).

3. อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูนับว่ามีความสำคัญ
 กิ่งที่ เจริญผล สุวรรณโชติ กล่าววว่า "อาจารย์ผู้สอนในสถาบันวิทยาลัยครู นับว่ามีบทบาท
 สำคัญยิ่งในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง"¹ และจากรายงานการ
 สัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อวันที่ 16 - 18 กรกฎาคม 2523 ณ โรงแรมไทยไฮเท็คได้
 สรุปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูว่า "อาจารย์ในวิทยาลัยครูยังไม่ค่อยชอบสอนวิชาชีพครู
 แลกกลับยืมที่ที่จะสอนวิชาชีพที่เป็นเนื้อหาวิชาการมากกว่าที่จะอบรมสั่งสอนวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริม
 วิชาชีพตนเอง"²

4. นิสิต นักศึกษาครู การที่นิสิต นักศึกษาครูมักเป็นกลุ่มนักเรียนที่เลือก
 เข้าศึกษาวิชาชีพครูในอันดับท้ายๆ จากการวิจัยของ ประกอบ คุณารักษ์ และคนอื่นๆ เมื่อปี
 2521 พบว่า ผู้สมัครเข้าเรียนคือในวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยอยู่ในอันดับที่ 4, 5 และ 6³
 และในปีการศึกษา 2524 - 2525 อันดับการเลือกของผู้สอบคัดเลือกได้ไปในสาขาวิชาชีพครู
 ของทบวงมหาวิทยาลัย ปรากฏว่า เมื่อรวมอันดับ 1 - 3 และ 4 - 6 จะเป็นอัตราส่วน
 1 : 4⁴ และจากการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้พบว่า ในปีการศึกษา 2522
 2523 และ 2524 มีผู้สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้และแจ้งสละสิทธิ์โดยไม่เข้าสอบสัมภาษณ์
 หรือไม่มารายงานตัวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และสาขาที่มีผู้สละสิทธิ์มากที่สุด คือ ศึกษาศาสตร์

¹ เจริญผล สุวรรณโชติ, "เรื่องจ้าง (ทางตันหรือทางสะดวก)," เอกสารประกอบการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2523), หน้า 47.

² สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู, หน้า 11.

³ ประกอบ คุณารักษ์ และคนอื่นๆ, การวิเคราะห์นโยบายคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (ม.ป.ท., 2521), หน้า 18.

⁴ ทบวงมหาวิทยาลัย, "อันดับการเลือกที่สอบคัดเลือกของผู้สมัครสอบคัดเลือก
 ปีการศึกษา 2524 - 2525," (กรุงเทพมหานคร : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2525),
 หน้า 80 - 97.

ข. การใช้ครู

1. การคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้งครู สำหรับข้าราชการครูกรมต่างๆจะมีการสอบบรรจุและแต่งตั้ง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู เป็นผู้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งต่างๆ ในการคัดเลือกครูนั้น วิทยุ โสภณ สาคร โคกล่าวว่า "ควรที่จะเลือกคนที่มีความรู้ทางที่จะมีความก้าวหน้า เพราะบุคคลแบบนี้ จะมีความเหมาะสมที่จะเป็นครู เขาจะมีความกระตือรือร้นชวนชวนหาความรู้อย่างไม่ยอมนิ่ง"¹ และในการบรรจุแต่งตั้งครูนั้นจะยึดหลักคุณธรรม คือ มีความสามารถ ความเป็นกลาง และความเสมอภาค

2. การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการส่งเสริมให้ครูที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว ได้เพิ่มความรู้ ความชำนาญ และความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น² การพัฒนาครู เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารบุคลากรในโรงเรียน เพราะจะเป็นการพัฒนาครู และจะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของครู และครูจะได้รับความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น

3. การบำรุงรักษาครู เมื่อได้บุคลากรคือครูเข้ามาปฏิบัติหน้าที่แล้ว ผู้บริหารจะต้องมีหน้าที่ในการทำนุบำรุงและรักษาให้ครูอยู่กับโรงเรียนให้นานที่สุด และตลอดเวลาที่เขาอยู่กับโรงเรียน ให้เขาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด³ ซึ่งการบำรุงรักษาครู อาจจะใช้สิ่งจูงใจต่างๆ เช่น เงิน สิ่งของ เกียรติยศ เกียรติหรือโต๊ะทำงาน ความภูมิใจ ความพึงพอใจ ความรู้สึกเป็นมิตรกัน เป็นต้น⁴

¹วิทยุ โสภณ, การบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ศ.ส. การพิมพ์, 2523), หน้า 359.

²นพพงษ์ บุญจิตรากุลย์, หลักการบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส. เอ็ม. เอ็ม. จำกัด, 2525), หน้า 22.

³วิทยุ โสภณ, การบริหารการศึกษา, หน้า 359.

⁴นพพงษ์ บุญจิตรากุลย์, หลักการบริหารการศึกษา, หน้า 21 - 22.

การยกระดับวิชาชีพครูในประเทศไทย

เนื่องจากการจัดการศึกษาของประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่จัดการศึกษา เพื่อให้เยาวชนของเราได้รับการศึกษาในระดับและประเภทต่างๆ ตั้งแต่อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา การฝึกหัดครู พลศึกษา ศิลปกรรม นาฏกรรม ฯลฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะเป็นผู้กำหนดคุณวุฒิเบื้องต้นของผู้ที่จะเข้ามาเป็นครูด้วยกัน ความความรู้ความสามารถที่ต้องการใช้ ส่วนมากมักจะมุ่งเฉพาะต้องการผู้รู้อะไร ไปสอนอะไร โดยยึดหลักที่ว่า ผู้รู้อย่อมสอนได้ ประกอบกับในระยะแรก การจัดการศึกษายังขาดแคลนผู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมาประกอบอาชีพครูโดยตรงจากสถาบันฝึกหัดครู ดังนั้น ผู้ที่เข้าสู่อาชีพครูโดยมิได้ผ่านการฝึกอบรมหรือการเตรียมสำหรับเข้าสู่อาชีพครู โดยเฉพาะ เมื่อเป็นครูแล้วก็จะพยายามฝึกฝนตนเองโดยวิธีปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นครูได้ก็บ้าง พอเป็นไต่บ้าง และบางส่วนก็พยายามศึกษาเล่าเรียนด้วยตนเอง ในการสอบเพิ่มวุฒิทางครู

การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา ได้แก่ กรมต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครูตามที่กรมต่างๆเหล่านั้นมีความจำเป็น ที่ต้องการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของหน่วยงานของตน ได้แก่

1. ในด้านมาตรฐานทางวุฒิ กรมที่มีหน้าที่เกี่ยวกับครูก็จะส่งเสริมให้ครูได้ปรับวุฒิ เมื่อครูได้สอบเทียบคุณวุฒิเพิ่มขึ้น และเลื่อนเงินเดือนให้สูงขึ้นตามวุฒิ มีการให้ทุนไปศึกษาต่อ โดยได้รับเงินเดือนเต็ม ให้ไปศึกษาอบรมเพิ่มเติมในระหว่างปีภาคเรียน นอกจากนั้น เพื่อรักษาคุณภาพและประสิทธิภาพในการสอน ทุกกรมก็จะจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาครู ประเภทต่างๆเป็นครั้งคราว แต่เนื่องจากมีครูเป็นจำนวนมากและงบประมาณมีจำกัด จึงทำการประชุม อบรม สัมมนาคงกล่าวได้ไม่มากนัก

2. โดยกฎหมายและระบบโครงสร้างของระบบบริหาร กรมต่างๆในกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้ครูได้เลื่อนขั้นเป็นผู้บริหารการศึกษาในกรม กองต่างๆ ตามความรู้ความสามารถ และประสิทธิภาพของครูแต่ละบุคคล

3. หน่วยงานที่จัดการศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ได้จัดบุคลากรทางการศึกษาอื่นช่วยงานของครูในโรงเรียน เพื่อผ่อนงานของครูมีทั้งงานอื่นนอกจากการสอน บุคลากรเหล่านี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่พัสดุ ห้องสมุด ไลศทัศนศึกษา แนะแนว พยาบาล และนอกจาก

นั้น เพื่อช่วยเหลือครูในคณาวิชาการ คำว่า และอุปกรณ์ ตลอดจนการค้นคว้า วิจัย กลวิธีการ สอนแผนใหม่ แทบทุกกรมก็มีศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำแก่ครูผู้สอนในโรงเรียน กระจ่างๆ นับได้ว่า เป็นการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการทำงานให้ครูได้อีกทางหนึ่ง

5. กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีกฎหมายการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับตำแหน่ง การโยกย้าย การเลื่อนขั้นเงินเดือนสำหรับครูโดยเฉพาะ แยกจากราชการพลเรือนอื่น คือ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการและอนุกรรมการ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ซึ่งมีผู้แทนครูเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย

การยกย่องวิชาชีพครูของครูสภา

ครูสภาเป็นสถาบันวิชาชีพในกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู ตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ดังนี้

1. ให้ความคิดเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องการจัดการศึกษาโดยทั่วไป หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการศึกษา การนิเทศการศึกษา และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องโดยตรงกับการจัดการศึกษา

2. ควบคุมและสอดส่องจรรยา มารยาท และวินัยของครู พิจารณาโทษครูผู้ประพฤติผิด และพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู

3. พิทักษ์สิทธิของครูภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

4. ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่างๆตามสมควร

5. พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณภาพและประสิทธิภาพของครู

นโยบายวิชาชีพครูของครูสภา

1. ครูสภาจะเป็นสถาบันควบคุมและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพครู โดยจะดำเนินการ ให้มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการ ได้โดยออกกฎหมาย และดำเนินการเป็นขั้นตอน

2. การควบคุมและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพครู ครูสภาจะดำเนินการ โดยองค์กรของครูสภา และโดยความร่วมมือของกรมต่างๆในกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานอื่น หน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆทุกระดับ

3. ครูสภาจะควบคุมและส่งเสริมให้ครูมีจรรยาและวินัยแห่งวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักให้ครูควบคุมดูแลครูด้วยกันเอง

4. การพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณภาพและประสิทธิภาพของครู จะดำเนินการโดยส่งเสริมให้แก่งานที่ครูสังกัดดำเนินการ ให้ความร่วมมือให้แก่งานต่างๆ จัดให้แกครู และให้เป็นแหล่งกลางในการพัฒนาทั้งกล่าวให้แกครูอย่างกว้างขวาง

5. ครูสภาจะดำเนินการให้มีการยกย่องเกียรติคุณอาชีพครูให้สูงเด่นในสายตาของมหาชน โดยการรณรงค์และดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นต้นว่า ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมจรรยาให้เป็นตัวอย่างให้ศิษย์ได้เคารพยกย่องครูและบูรพาจารย์ ยกย่องครูปฏิบัติงานดีเด่น ส่งเสริมให้ครูได้เสียสละแก่สังคม และเป็นผู้นำด้านกิจกรรม ส่งเสริมศีลธรรม และคุณธรรม

6. ครูสภาจะแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่จัดการศึกษา หาทางป้องกันมิให้ครูต้องทำกิจการอันนำความเสื่อมเสียมาสู่เกียรติคุณแห่งอาชีพครู

7. ครูสภาจะเป็นศูนย์กลางของสมาคม ชมรมวิชาชีพครูทั้งหลายในการจัดบริการทางวิชาชีพและส่งเสริมเกียรติคุณแห่งวิชาชีพครู

8. ครูสภาจะเป็นศูนย์กิจกรรมและศูนย์บริการข้อมูลด้านวิชาชีพครู

นโยบายสวัสดิการครูของครูสภา

1. ครูสภาจะส่งเสริมให้ครูในสังกัดต่างๆ ของโรงเรียนทั้งที่เป็นของรัฐ ท้องถิ่น และเอกชนในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับสวัสดิการจากสังกัด หรือเจ้าของกิจการโดยใกล้เคียงกัน

2. ครูสภาจะกระจายสวัสดิการการสงเคราะห์ที่จัดอยู่ออกไปสู่ครูในภูมิภาคให้มากขึ้นโดยเร็ว

3. ครูสภาจะให้คณะกรรมการครูสภาจังหวัด และครูสภาอำเภอรับผิดชอบในการจัดสวัสดิการให้แกครูในส่วนภูมิภาค และเป็นองค์กรในการกระจายสวัสดิการและดูแลสวัสดิการของครูในส่วนภูมิภาค

4. ครูสภาจะส่งเสริมให้สมาชิกเข้าร่วมในโครงการสวัสดิการและให้สมาชิกได้สงเคราะห์ช่วยเหลือสมาชิกด้วยกันให้มากยิ่งขึ้น

5. ครูสภาจะปรับปรุงสวัสดิการที่จัดอยู่ในขณะนี้ให้บริการสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเท่าที่ทรัพยากรจะอำนวย

6. คุรุสภาจะดำเนินโครงการสวัสดิการให้แก่ครูตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

6.1 สวัสดิการการดำรงชีพพื้นฐาน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล
ยานพาหนะ เป็นต้น

6.2 สวัสดิการดำรงชีพมาตรฐาน อันได้แก่ เครื่องอุปโภคที่มีความสำคัญ

จำเป็นต่อชีวิตสังคม เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ตู้เย็น รถจักรยานยนต์ เป็นต้น

6.3 สวัสดิการอื่นๆ เช่น การเดินทาง ที่พักขณะเดินทาง การซื้อสินค้าราคา-
ถูก ฯลฯ

7. คุรุสภาจะขยายบริการพิทักษ์สิทธิในกรณีที่ครูถูกกดขี่ข่มเหง เบียดเบียนไปยัง
ส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น โดยผ่านคณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ และคุรุสภาจังหวัด

8. คุรุสภาจะส่งเสริมให้ครูรวมกลุ่มกันตามแต่ความสะดวกในการจัดสวัสดิการ
ประเภทครูช่วยครู เพื่อช่วยเหลือให้ครูได้รับสวัสดิการอย่างกว้างขวาง

9. คุรุสภาจะดำเนินการให้รัฐเห็นความสำคัญในการจัดสวัสดิการแก่ครู ขอเงิน
สนับสนุนจากรัฐจัดสวัสดิการให้แก่ครู และเชิญชวนสถาบันการเงิน องค์กรระหว่างประเทศ
บุคคล องค์กรกุศลสาธารณกุศลที่เห็นคุณค่าของครูให้ช่วยครูในค่านสวัสดิการให้มากขึ้น¹

แนวทางในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา มีดังนี้

1. การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู กระทำได้โดย

- ดำเนินการให้ออกกฎหมายควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู

- กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับวิชาชีพครู เพื่อคัดเลือกถดถอยสมัครผู้มี
คุณสมบัติหรือผ่านการทดสอบตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่คงไว้เข้าสู่อาชีพครู

- ให้คุรุสภาทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางประสานงานกับหน่วยให้ครูและหน่วย-
ผลิตครู

- แสวงหามาตรการในการที่จะลดปริมาณผู้หย่อนสมรรถภาพลง ซึ่งอาจกระทำ
ได้ด้วยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยกำหนดว่า ผู้ถือใบอนุญาต
เท่านั้น จึงจะเป็นครูได้

¹กองมาตรฐานวิชาชีพครู, สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, เอกสารประกอบการ
พิจารณาศึกษา เรื่อง งานของคุรุสภา หน้า 1 - 2. (อัคร์สำเนา)

- วิธีการรับรองวิทยฐานะจากสถาบันวิชาชีพครู เป็นมาตรการหนึ่งซึ่งจะเป็นหลักประกันได้ว่า ฝ่ายผลิตครูได้ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่คุรุสภากำหนดหรือไม่
 - กำหนดคิให้ผูประกอบอาชีพครูใช้ความรู้ความสามารถได้ตรงกับสาขาวิชาและระดับที่เล่าเรียนมา
 - ติดตามผลการปฏิบัติงานและผลงาน หรือการฝึกอบรมตามโปรแกรมที่คุรุสภารับรองแล้ว
 - กำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู
 - พัก หรือ เพิกถอนใบอนุญาต กรณีที่ครูประพฤติผิดจรรยาบรรณ
2. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู อาจจะกระทำได้โดย
- ประสานงานการฝึกอบรมครูประจำการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู
 - จัดบริการทางวิชาการและการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพครู
 - จัดทำเอกสาร เผยแพร่ เกี่ยวกับวิชาชีพครู
 - จัดทำศูนย์ข่าว เกี่ยวกับวิชาชีพครู จัดทำประกาศรับสมัครงานให้แก่ครู
 - ส่งเสริมมาตรฐานจรรยาบรรณครูให้สูงขึ้น
 - ส่งเสริมให้วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่คึกเตียมหรือสูงกว่าวิชาชีพอื่นๆ
 - แสวงหาแนวทางเพื่อจัดองค์กรในการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพครูให้กระจายออกในระดับเขตและจังหวัด เพื่อเอื้อต่อครูจำนวน 5 แสนคน¹

ประโยชน์ที่ครูจะได้รับจากการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู

- จะได้ครูที่มีความสามารถ มีความตั้งใจจริงในการสอน มีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะเป็นครู
- ครูจะได้รับการคุ้มครองจากสถาบันทางวิชาชีพครู ก้านสิทธิทางวิชาชีพไม่ให้คนที่ไม่มีวุฒิกูร เข้าสู่อชีพครู

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, "มาตรฐานวิชาชีพครู," ข่าวคุรุสภา

- เป็นหลักประกันคุณภาพทางการศึกษาให้ครูประจำการมีการศึกษาตรงตามมาตรฐานที่กำหนดโดยประสานงานกับมหาวิทยาลัยที่มีคณะศึกษาศาสตร์ หรือ คณะครุศาสตร์ และวิทยาลัยครู จัดการอบรมครูประจำการให้สามารถยกระดับการศึกษาของตนได้
- จะมีการประสานงานระหว่างหน่วยผลิต หน่วยใช้ให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน เพื่อมิให้มีการลักลั่นกัน
- ช่วยส่งเสริมครูประจำการพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ
- ส่งเสริมจรรยาบรรณของครูให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและเป็นปณิชนิยมบุคคล และในสายตาของสังคมก็ยอมรับในเกียรติภูมิของครู
- จัดระบบวิชาชีพครูให้เอื้อต่อการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู¹

คณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด และคณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ

ตามที่คุรุสภามีนโยบายที่จะกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อให้การปฏิบัติงานของคุรุสภามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้ครูควบคุมดูแลครูด้วยกัน จึงได้มีคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด และคณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ

คณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด มีจำนวนไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้แทนสมาชิกจากสังกัดต่างๆตามจำนวนที่คุรุสภากำหนดเป็นกรรมการ

คณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ช่วยปฏิบัติงานด้านมาตรฐานวิชาชีพด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ ด้านบริการ และพิทักษ์สิทธิในการประกอบวิชาชีพครูภายในจังหวัดตามที่คุรุสภามอบหมาย
2. เสนอแนวทางการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ของสมาชิก
4. วางแผนปฏิบัติงานที่มีประโยชน์ต่อสมาชิก

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15 - 16.

5. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คุรุสภามอบหมาย¹

คณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ มีจำนวนไม่เกิน 11 คน ประกอบด้วย ศึกษาธิการ-
อำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้แทนสมาชิกจาก
สังกัดต่างๆตามจำนวนที่คุรุสภากำหนดเป็นกรรมการ

คณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ช่วยปฏิบัติงานด้านมาตรฐานวิชาชีพครู กำนันวิชาการ กำนันสวัสดิการ กำนันบริการ
และพิทักษ์สิทธิในการประกอบวิชาชีพครูภายในอำเภอตามที่คุรุภาคมอบหมาย
2. เสนอแนวทางการดำเนินงานต่อคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ของสมาชิก
4. วางแผนปฏิบัติงานที่มีประโยชน์ต่อสมาชิก
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คุรุสภาหรือคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัดมอบหมาย²

จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด และคณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ มี
หน้าที่ที่คล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันก็ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัดหรืออำเภอที่ได้รับมอบหมาย
ซึ่งหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด และคณะกรรมการคุรุสภาอำเภอนั้น คุรุสภาได้มี
หนังสือชี้แจงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด และคณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ
ดังนี้

1. หน้าที่ช่วยปฏิบัติงานด้านมาตรฐานวิชาชีพครู คือ
 - มาตรฐานวิชาชีพครู ในเรื่องการให้ข่าวสาร ข้อมูล พิจารณาให้ความเห็น
ในปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
 - จรรยาบรรณและวินัยของครู
 - มุสณิธีรางวัลคุรุสภา
 - การรับสมัคร/ชมรมวิชาชีพครู เข้าอยู่ในความช่วยเหลือของคุรุสภา

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด
และคณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ พ.ศ. 2525 (กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์ไชยวัฒน์, 25
2525), หน้า 2 - 4.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 4 - 6.

2. หน้าที่ช่วยปฏิบัติงานด้านวิชาการ
 - พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องการจัดการศึกษา และเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษา
 - พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ประกอบการเรียน การสอน การฝึกอบรม การวัดผลและประเมินผลการศึกษา และการนิเทศการศึกษา
 - พิจารณาคำเเนกการ ในการพัฒนาการ ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณภาพและประสิทธิภาพของครู
3. หน้าที่ช่วยปฏิบัติงานด้านพิทักษ์สิทธิครู
4. หน้าที่ช่วยปฏิบัติงานด้านสวัสดิการ
5. หน้าที่ช่วยปฏิบัติงานในคานบบริการ
6. หน้าที่เสนอแนวทางการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา
7. หน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ของสมาชิก
8. หน้าที่วางแผนปฏิบัติงานที่มีประโยชน์ต่อสมาชิก
9. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คุรุสภามอบหมาย

จรรยาบรรณและวินัยคามระเบียบประเพณีของครู

จรรยาครูเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานวิชาชีพครู กล่าวคือ ถ้าครูผู้ใดกระทำผิดจรรยาครู คุรุสภาจะเป็นผู้พิจารณาลงโทษ จรรยาครู เป็นเสมือนข้อปฏิบัติสำหรับผูประอบวิชาชีพครูจะต้องยึดเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งขณะนี้คุรุสภาได้ประกาศระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยคามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526 ดังนี้

1. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ผู้หมิ่นศาสนาอื่น
3. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้
4. รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามประพฤติการใดๆอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของครู

5. ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมอันค้ำจุนของสถานศึกษา และปฏิบัติความคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา
6. ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่บิดเบือนและบิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ
7. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ โดยไม่ฉ้อฉลผลงานของตนไปแอบอ้างเป็นผลงานของตน และไม่เบียดบังใช้แรงงานหรือนำผลงานของผู้อื่นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน
8. ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
9. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ รักษาความลับของผู้ร่วมงาน และของสถานศึกษา
10. รักษาความสัมพันธ์ระหว่างครูและช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน¹

จากการศึกษาการดำเนินงานของคุรุสภาซึ่งเป็นสถาบันวิชาชีพครูของไทย จะเห็นได้ว่า คุรุสภาได้พยายามดำเนินการต่างๆ เพื่อยกระดับวิชาชีพครู โดยได้วางนโยบาย แนวทางในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู คณะกรรมการคุรุจังหวัด คณะกรรมการคุรุสภาอำเภอ จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นรากฐานการดำเนินงานการยกระดับวิชาชีพครูที่สำคัญ ฉะนั้นถ้าคุรุสภาได้ดำเนินการตามนโยบาย โครงการต่างๆ ที่ได้วางไว้ งานการยกระดับวิชาชีพครูในประเทศไทยจะทำให้ครูมีฐานะ ความเป็นอยู่ มีขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานดีกว่าในปัจจุบัน

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ชาวคุรุสภา 9 (ตุลาคม 2526) : 12.

การยกระดับวิชาชีพครูในต่างประเทศ

การยกระดับวิชาชีพครูได้มีหลายประเทศได้ดำเนินการไปแล้ว อาทิเช่น
ประเทศญี่ปุ่น ได้ดำเนินการยกระดับวิชาชีพครู ดังนี้

ครูโรงเรียนประถมศึกษาจะได้รับการอบรมจากสถาบันอุดมศึกษา โดยได้รับการ
อบรมในหลักสูตรครูประถมศึกษาระยะเวลา 4 ปีที่มหาวิทยาลัย ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอน-
ต้น จะผ่านการศึกาทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ตามหลักสูตรจาก
มหาวิทยาลัย นักศึกษาจะต้องได้หน่วยกิตที่กำหนดไว้ในวิชาครู วิชาชีพที่เกี่ยวกับการศึกษา และ
วิชาการศึกษาทั่วไป จึงจะสามารถรับประกาศนียบัตรครูได้ สำหรับครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลายจะต้องเป็นผู้ที่ได้ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

การให้การศึกษาวินิจฉัยวิชาชีพครูมีสภาการฝึกหัดครู (Council of Teachers
Training) เป็นผู้ควบคุมและกำหนดหน่วยกิตวิชาต่างๆตามประกาศนียบัตรของครูแต่ละ
ประเภท โรงเรียนที่จะสอน โดยรัฐจะเป็นผู้ออกประกาศนียบัตร

การพิจารณาเงินเดือนของครูยึดหลักบนพื้นฐานของปัจจัย 2 ประการ คือ การสอน
และอายุการสอน มีการจ่ายเงินโบนัสค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัว ในประเทศญี่ปุ่นมีสมาคม
องค์การเกี่ยวกับวิชาชีพครูร่วมช่วยเหลือครูที่เป็นสมาชิกเป็นสวัสดิการ 2 ประเภท คือ เงิน
สวัสดิการระยะสั้น โบนัส ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตร ค่าใช้จ่ายอื่นๆเมื่อมี
ภัยพิบัติต่างๆ และเงินสวัสดิการระยะยาว ได้แก่ เงินบำนาญรายปีเมื่อพ้นจากการเป็นครู เงิน
รายปีจากการพิการ เงินรายปีสำหรับทายาทที่ยังมีชีวิต ฯลฯ

การอบรมครูประจำการ จะมีกระทรวงศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม (The
Ministry of Education Science and Culture) โดยมีคณะกรรมการการศึกษา
ศูนย์การศึกษาจะจัดอบรมครูประจำการ เป็นประจำทุกปี และมีคณะกรรมการการศึกษาอำเภอ
เป็นผู้จัดทำหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมครูประจำการ และเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนี้ วัตถุประสงค์
ที่สำคัญในการจัดการอบรมครูประจำการ คือ การปรับปรุงความสามารถ และการมี
ส่วนร่วมในวิชาชีพครู

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คุรุกับวิชาชีพ, หน้า 69 - 72.

หลักเกณฑ์การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศญี่ปุ่น มีดังนี้

1. เมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรการฝึกหัดครู ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูชั่วคราว

2. ปีแรกของการเข้าประกอบวิชาชีพครู ต้องทดลองปฏิบัติงาน 1 ปี

3. เมื่อผลการปฏิบัติงานได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จะได้รับประกาศนียบัตรใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูถาวร โดยมีเงื่อนไขว่า ระหว่างทำการสอน ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องเข้ารับการฝึกอบรม หรือศึกษาเพิ่มเติม โดยรัฐบาลกลางและองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้

การย้ายไปสอนยังสถานที่อื่น ครูจากจังหวัดที่ย้ายไปสอนอีกจังหวัดหนึ่งจะต้องสอบเพื่อรับใบประกาศนียบัตร โดยมีกระทรวงศึกษาและสำนักงานศึกษาจังหวัดเป็นผู้จัดสอบ¹

ประเทศญี่ปุ่นมีองค์กรวิชาชีพครู และหน่วยงานที่ครูสังกัดเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพความสามารถของครู และครูจะต้องพยายามทำให้สังคมเชื่อถือและยอมรับครู ในฐานะที่ครูเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง ประเทศญี่ปุ่นมีสหภาพครู ที่พยายามส่งเสริม รักษา ปกป้องบทบาทและฐานะของครู ซึ่งสหภาพดังกล่าว คือ สหภาพครูญี่ปุ่น (Japan Teachers' Union)²

ประเทศเกาหลีใต้ มีการยกระดับวิชาชีพครู คือ ผู้ที่เป็นครูจะต้องผ่านการศึกษาจากสถาบันการผลิตครูในระดับอุดมศึกษามาก่อน และผ่านการฝึกฝนวิชาชีพครูซึ่งมีการจัดการอบรมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยรัฐจะเป็นผู้กำหนดจำนวนหน่วยกิตตามรายวิชาต่างๆ และเมื่อได้ศึกษาจนครบหลักสูตร รัฐบาลจะเป็นผู้ออกประกาศนียบัตรให้

ข้อกำหนดการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศเกาหลีใต้ คือ

1. ช่วงปีแรกที่เข้ามาประกอบวิชาชีพครู ครูจะต้องทดลองปฏิบัติงานเป็นเวลา 1 ปี ถ้ายผลงานเป็นที่น่าพอใจและเข้าเกณฑ์มาตรฐาน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 86.

² Tetsuya Kobayashi, Society Schools and Progress in Japan (London : Pergamon Press Ltd., 1976), p. 159 - 160.

2. ถ้าผลงานมีประสิทธิภาพตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะได้รับประกาศนียบัตรครู
ฉบับถาวร โดยมีเงื่อนไขว่า ระหว่างปฏิบัติการสอนครูจะต้องเข้ารับการอบรมหรือศึกษาเพิ่ม
เติม โดยมีรัฐบาลกลางและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

การดำเนินการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตร มีกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงาน
การศึกษาของจังหวัดจะจัดสอบเพื่อรับประกาศนียบัตร แต่ถ้าครูย้ายไปสอนยังจังหวัดอื่นครูจะ
ต้องสอบใหม่ตามข้อสอบของจังหวัดนั้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการ สอบคัดเลือกและรับรองคุณภาพของครูในประเทศ
เกาหลีใต้ ไต้หวัน สหประชาคมและยุโรป รัฐบาลส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการการศึกษาส่วน-
ท้องถิ่น¹

จะเห็นได้ว่า การยกระดับวิชาชีพครูของประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้มีส่วน
คล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องจบการศึกษาจากสถาบันผลิตครูในระดับ
อุดมศึกษา ก่อน และเมื่อประกอบวิชาชีพครู จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพครูอยู่เสมอ
เพื่อให้ครูมีประสบการณ์ในวิชาชีพครูอยู่เสมอ

ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่มีการยกระดับวิชาชีพครูมาเป็นเวลานาน
เนื่องจากเป็นประเทศที่ส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนทั่วไป และเป็นประเทศที่ส่งเสริม
สิทธิและเสรีภาพในการปกครอง ทำให้วิชาชีพต่างๆในประเทศนี้มีองค์การ วิชาชีพต่างๆทั้งระดับ
ชาติและระดับท้องถิ่นจำนวนมาก มีการรวบรวมกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน เพื่อให้ความช่วย-
เหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้วิชาชีพของคนมีศักดิ์ศรี มีสถานภาพสูงขึ้น ตลอดจนมีฐานะและการ
ดำรงอยู่ของผู้ประกอบวิชาชีพของคนสามารถดำรงอยู่ได้ในเศรษฐกิจอย่างเพียงพอและได้รับ
การยกย่องจากสังคม

วิชาชีพครูก็เช่นเดียวกันกับวิชาชีพชั้นนำต่างๆในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น การ
แพทย์ วิศวกรรม และอื่นๆ คือมีองค์การระดับชาติที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบ
อาชีพเดียวกัน สำหรับวิชาชีพครูได้มีสถาบันผู้ประกอบอาชีพครูแห่งชาติ (National Council
for Accreditation of teacher Education) ซึ่งสถาบันนี้ ได้กำหนดให้
ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูก่อนที่จะทำการสอน

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ครูกับวิชาชีพ หน้า 109 - 110.

ใบประกาศนียบัตรวิชาชีพครู เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐที่จะให้แก่นักศึกษาครู เมื่อจบการศึกษาจากสถาบันผลิตครู แลจะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นใบอนุญาตให้บุคคลใดปฏิบัติงานตามที่ใดเรียนมา โดยแต่ละรัฐจะสร้างมาตรฐานของใบรับรองในประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐต่างๆได้กำหนดให้ผู้ที่ เป็นครูจะต้องจบการศึกษาในด้านการสอนมา โดยเฉพาะ

สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของแต่ละรัฐ จะมีวิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยวิธีการทางกฎหมายที่รับรองบุคคลให้ประกอบวิชาชีพ โดยออกเป็นใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (certificate หรือ licence) ซึ่งจะมีการกำหนดคุณสมบัติและประเภทของใบอนุญาตต่างกัน เช่น โรงเรียนมัธยมทางบ้านเหนือของสหรัฐอเมริกา จะต้องมีความรู้ปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาที่กำหนดให้เป็นที่ยอมรับ มีวิชาที่ฝึกสอนตามที่วิทยาลัยกำหนด อาจจะมีเพิ่มแขนงวิชาวิทยาศาสตร์และสังคม มีหลักสูตรการทำงานด้านวิชาชีพครู สำหรับครูที่ได้รับปริญญาโท หรือมีภาคเรียนถึง 30 ชั่วโมง ให้ใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ 10 ปี รัฐอลาสกามีหลักเกณฑ์ต้องเป็นพลเมืองของประเทศ อายุ 18 - 65 ปี มีใบคะแนนของวิทยาลัย การศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ความต้องการด้านวิชาชีพตามระดับที่สอน สิ่งสำคัญในการออกใบอนุญาต คือ ต้องศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนด การอบรมตามที่กำหนด พิจารณาประสบการณ์ก่อนได้รับใบอนุญาต มีใบรับรองการฝึกปฏิบัติงานจากสถานศึกษา¹

การบรรจุครูในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย คือ

1. สถาบันฝึกหัดครู เป็นผู้เสนอแนะเกี่ยวกับผู้ขอใบอนุญาตทำการสอนเฉพาะวิชาที่ได้รับการศึกษา มา และจะต้องมีสมรรถภาพในค่านั้นจริง
2. ส่วนการศึกษาที่เป็นผู้ใช้ครู จะต้องบรรจุครูให้สอนตรงตามหมวดวิชาที่ศึกษา มา และมีหลักฐานว่า มีความสามารถในหมวดวิชานั้นจริง
3. หน่วยงานที่รับรองมาตรฐานวิชาชีพครู และหน่วยงานการศึกษาของรัฐจะควบคุมดูแลให้สถาบันฝึกหัดครูให้รับรองว่า ผู้สมัครครูตามความเป็นจริง และให้โรงเรียนมอบหมายงานให้ครูตรงกับความสามารถของเขา

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 55 - 57.

4. สมาคมวิชาชีพครูจะต้องเอาใจใส่ ระวังการใช้ครูให้ครูได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ และตามสัญญาการจ้าง

5. ตัวครูเอง จะต้องรับงานสอนตามกลุ่มวิชาที่ตนได้รับการศึกษามา และต้องแน่ใจว่า จะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดี

การใช้หลักสูตร ของสถาบัน ผู้ที่ผ่านการศึกษาจากสถาบันผลิตครูซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว ก็สามารถได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพโดยไม่ต้องผ่านการทดสอบอีก¹

การยกกระทบวิชาชีพครูในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เริ่มตั้งแต่ ปี 1960 โดยองค์การวิชาชีพครูแห่งสหรัฐอเมริกา โดยได้เริ่มจากเมืองใหญ่ๆก่อนและขยายไปทั่วประเทศ โดยใช้วิธีการของสมาคมวิชาชีพ ดังนี้

1. ใช้การตกลงของวิชาชีพด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการนี้จะเป็นการเพื่อรักษาดุลประโยชน์ของผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกัน
2. ความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียน จะเป็นวิธีการรวมพลังให้ครูได้รับสิทธิของครู และเป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจและวิชาชีพครู
3. พยายามหาวิธีการให้ฐานะและวิชาชีพครูได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้ดีขึ้น
4. ให้วิชาชีพแต่ละกลุ่มได้บริการแก่ครูในการแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งการทำให้การศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น

การรวมกลุ่มวิชาชีพครู เป็นวิธีการที่แสดงพลังที่มีอยู่ภายในกลุ่ม การรวมกลุ่มจะสามารถทำให้แก้ปัญหาต่างๆได้ ดังนั้น สมาคมวิชาชีพจึงมีการรวบรวมสมาชิก และให้สมาชิกได้ออกความคิดเห็น เพื่อจะได้วางนโยบายในการดำเนินงานต่อไป²

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, เอกสารประกอบการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู, หน้า 31 - 32.

²T.M. Stinnett, Professional Problems of Teachers (New York : The McMilland Company, 1970), p. 498.

ประเทศอังกฤษ มีศูนย์กลางครู เป็นศูนย์กลางที่ครูสามารถจะพบปะสังสรรค์ เพื่อทำความรู้จักกัน มีการแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งมีศูนย์กลางกล่าวมากกว่า 600 แห่ง แต่ละแห่งจะมีคณะกรรมการศูนย์เพื่อพิจารณากิจกรรมต่างๆของศูนย์ และบางศูนย์จะให้ครูเป็นผู้กำหนดรายละเอียด

ในระบบการศึกษาของอังกฤษและเวลล์ ความคิดริเริ่มของครูแต่ละคนถือว่า มีความสำคัญมาก เป็นประเพณีอย่างหนึ่งที่ครูใหญ่จะต้องเป็นผู้วางแผนหลักสูตรตลอดจนแผนการปฏิบัติงาน และหัวหน้าเขาคจะเป็นผู้ตกลงร่วมกัน

การฝึกอบรมครู ผู้มีอำนาจในท้องถิ่นจะเป็นผู้จัดการบริการให้ทั้งหมด โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาของท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมให้ความร่วมมือ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะบริการการศึกษาแก่ครู โดยเฉพาะครูที่เพิ่งทำการสอนเป็นปีแรก

ประเทศออสเตรเลีย ในรัฐควีนแลนด์ จะมีคณะกรรมการวิชาชีพครูทางการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะมีการพบปะหารือกัน เพื่อจะได้พัฒนาครู มีการเยี่ยมเยียนครูในสถานศึกษาต่างๆ และจะพยายามจัดการศึกษาให้เจริญก้าวหน้า คณะกรรมการประกอบด้วย รัฐมนตรี อาจารย์ทางด้านการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ผู้แทนครู อาจารย์ใหญ่ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสอนในโรงเรียนเป็นกรรมการ

หน้าที่ของคณะกรรมการจะรับผิดชอบต่อกระทรวงศึกษา ในเรื่องการศึกษาต่อเนื่องของครู จัดทำรายงาน รับรองการศึกษาของครู จัดทำหลักสูตรในและนอกประจำการ และรับรองหลักสูตรการศึกษาของครู

การศึกษาเพิ่มเติมและการอบรมระหว่างการเป็นครู ครูจะต้องเข้ารับการอบรมอยู่เสมอ สามารถปฏิบัติงานและปรับตัวให้เข้ากับระบบการศึกษาของรัฐ

ประเทศนิวซีแลนด์ มีองค์การครู ชื่อ **New Zealand Education Institute (NZEI)** เป็นองค์การจากครูในโรงเรียนออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนโรงเรียน และผู้แทนโรงเรียนจะเชื่อมโยงระหว่างครูในโรงเรียนกับองค์การสาขา และคัดเลือกกรรมการทำหน้าที่ที่ปรึกษาติดต่อกับสำนักงานใหญ่ระดับชาติ และคัดเลือกคณะกรรมการบริหารด้วย

ประเทศอินโดนีเซีย มุ่งองค์การครูชื่อ Persatuan Guru Republic of Indonesia (PGRI) เป็นองค์การครูที่ใหญ่และมีอิทธิพล มีบทบาททางการเมืองมาก มีพลังพอที่จะทำให้พรรคการเมืองมีนโยบายให้สอดคล้องกับองค์การวิชาชีพครู ดังนั้น ครูในประเทศนี้จึงมีฐานะในสังคมสูง และเป็นองค์การที่สามารถต่อรองกับรัฐบาลเพื่อครูได้ และยังได้รับงบประมาณพิเศษจากรัฐบาลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานขององค์การด้วย

ประเทศสิงคโปร์ มุ่งองค์การครูชื่อ Singapore Teachers' Union (STU) เป็นองค์การที่มีการต่อสู้และการบริหารงานเพื่อครู มีการสร้างนิคมครูให้ครูอยู่ร่วมกันอย่างเป็นกลุ่มก้อน โดยเสี่ยคาเซาซอราคาถูกลง

เมื่อศึกษาการยกระดับวิชาชีพครูของประเทศต่างๆดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นว่าการยกระดับวิชาชีพครูของประเทศต่างๆมีหลักการคล้ายคลึงกัน คือ มีสถาบันวิชาชีพครูที่จะเป็นศูนย์กลาง ดูแล และส่งเสริมวิชาชีพครู การยกระดับวิชาชีพครูกระทำโดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ดำเนินการต่างๆเพื่อสิทธิ สวัสดิการต่างๆเพื่อให้ครูได้มีฐานะ การดำรงอยู่ในสังคมด้วยดี ส่วนมากสถาบันวิชาชีพครูของต่างประเทศจะเป็นองค์การอิสระที่มีการบริหารงานเป็นเอกเทศคล้ายสหภาพแรงงาน จึงทำให้การบริหารงานเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน สามารถต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมที่ครูพึงได้ ซึ่งการดำเนินการของแต่ละประเทศก็จะมีปัญหาแตกต่างกัน โดยเฉพาะประเทศที่มีครูเป็นสมาชิกจำนวนมาก แต่การดำเนินการขององค์การวิชาชีพครูต่างๆจะทำเพื่อผลประโยชน์ของครู

ครูและผู้เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูกับการยกระดับวิชาชีพครู

ครู ตามพระราชบัญญัติครู ได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานครูเทศบาล ข้าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งดำรงตำแหน่งประจำในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร และผู้ทำการสอนในสถานศึกษาที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการและได้รับเงินเดือนประจำ¹

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526), หน้า 6.

ข้าราชการครู หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติ
ข้าราชการครู ให้ได้รับราชการไทยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนใน
กระทรวงศึกษาธิการ¹

ตำแหน่งข้าราชการครู แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ข้าราชการครูที่เป็นผู้สอนในโรงเรียน วิทยาลัย และสถานศึกษา ไ้แก่
ตำแหน่งครู อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์
2. ข้าราชการครูที่เป็นผู้บริหารและให้การศึกษาในโรงเรียน วิทยาลัย และ
สถานศึกษา ไ้แก่ ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้อำนวยการ-
วิทยาลัย และผู้ช่วยตำแหน่งดังกล่าว
3. ข้าราชการครูที่หน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาที่ไม่สังกัดโรงเรียน วิทยาลัย
หรือสถานศึกษา ไ้แก่ ตำแหน่งสารวัตรนักเรียนและนักศึกษา ศึกษาพิเศษ ศึกษาธิการอำเภอ
ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการเขต หัวหน้าการประถมศึกษาถึงอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
และผู้ช่วยตำแหน่งดังกล่าว

จากจำนวนครู-อาจารย์ในสังกัดหน่วยงานต่างๆ ปีการศึกษา 2525 จากถาวร
สำรวจของกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีดังนี้

1. สังกัดกรมสามัญศึกษา	จำนวน	96,219 คน
2. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	จำนวน	336,852 คน
3. สังกัดกรมอาชีวศึกษา	จำนวน	11,012 คน
4. สังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	จำนวน	3,102 คน
5. สังกัดกรมการฝึกหัดครู	จำนวน	5,280 คน
6. สังกัดกรมศิลปากร	จำนวน	536 คน
7. สังกัดกรมพลศึกษา	จำนวน	609 คน
8. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	จำนวน	61,428 คน

¹"พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523," ราชกิจจานุเบกษา

9. สังกักรุงเทพมหานคร	จำนวน 12,265 คน
10. สังกักรเทศบาลและเมืองพัทยา	จำนวน 11,102 คน
11. ตำรวจตระเวนชายแดนและชาวเขา	จำนวน 356 คน
12. สังกักรทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน 16,446 คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน 555,207 คน ¹

จะเห็นได้ว่า จำนวนครู-อาจารย์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีจำนวนมากกว่าครู-อาจารย์สังกัดหน่วยงานอื่น รองลงมาเป็นครู-อาจารย์สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งจำนวนครู-อาจารย์ส่วนใหญ่จะเป็นครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกักรสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกักรกรมสามัญศึกษา

จากรายงานการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อวันที่ 16 - 18 กรกฎาคม 2523 ณ โรงแรมไทยไฮเต็ล กรุงเทพมหานคร มหัทที่ 2 ปัญหาคุณภาพครูตัวมีสาเหตุมาจากการขาดระบบส่งเสริม พัฒนา และควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งในด้านสมรรถนะในการสอน การใช้ครู และระบบบริการสนับสนุนต่างๆ²

ถ้าศึกษาองค์ประกอบของสิ่งที่ส่งเสริมต่อการมีคุณภาพค่าของครู ก็สามารถจัดได้ทั้งแค่ระบบการคัดเลือกบุคคลที่เข้ามาเรียนครู การฝึกอบรมครู และการคัดเลือกบุคคลเข้ามาประกอบวิชาชีพครู เมื่อบุคคลเข้าสู่วิชาชีพครูแล้วก็ยังไม่มีการที่จะส่งเสริมให้ครูไปแสวงหาวิชาชีพของตนอย่างแท้จริง

จากผลของการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครูดังกล่าว จะเห็นได้ว่า นอกจากครูในโรงเรียนที่ได้รับผลจากการยกระดับวิชาชีพครูแล้ว ยังมีผู้เกี่ยวข้องที่จะมีส่วนในการส่งเสริมให้วิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่ใ้รับการยกย่อง ซึ่งไ้แก่ อาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

¹สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ, สถิติการศึกษา ฉบับย่อ ปีการศึกษา 2525, หน้า 20.

²สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู, หน้า 11.

มหาวิทยาลัยต่างๆ อาจารย์ในวิทยาลัยครู และสถาบันผลิตครูต่างๆ ซึ่งเป็นที่เกี่ยวกับวิชาชีพครูในฐานะผู้ผลิตครู และผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ผู้อำนวยการการประถมศึกษา และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูในฐานะผู้ใช้ครู เป็นผู้ดูแล ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนครู

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการยกระดับวิชาชีพครู

ฮอยล์ (Hoyle) กล่าวว่า อุปสรรคเกี่ยวกับสถานะทางวิชาชีพครูที่สำคัญมีอยู่ 5 ประการ คือ

1. ภูมิหลังและสถานะทางสังคมของผู้ที่มาสู่อาชีพครู
2. ความสมมูลระหว่างเพศเกี่ยวกับภาระหน้าที่ในการปฏิบัติการสอน
3. ความคาดหวังและความคิดเห็นต่างๆ ในเรื่องวิชาชีพครู
4. รายได้และเงินเกษียณ
5. ความเชื่อถือหรือคตินิยมเกี่ยวกับประเพณีของวิชาชีพทางการศึกษา¹

สตินเนต (Stinnette) ได้กล่าวถึง ปัญหาการยกระดับวิชาชีพในประเทศไทย สหรัฐอเมริกาว่า มีปัญหาหลายอย่าง แต่ที่สำคัญคือการรับรองและการควบคุมวิชาชีพครูของแต่ละรัฐ แต่ละองค์การที่เกี่ยวกับครูที่มีความแตกต่างกัน ตามนโยบายและสถานการณ์ ทำให้เกิดความแตกต่างในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่รับนักศึกษาครู ทำให้คุณภาพของครูแตกต่างกัน การให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพระหว่างรัฐก็มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะแต่ละแห่งมีกฎเกณฑ์แตกต่างกัน แต่ละแห่งยังมีหลายองค์การ หลายสาขา และยังมีการแข่งขันกันอีกด้วย²

¹Eric Hoyle, The Role of the Teacher, p. 90 - 92.

²T.M. Stinnette, Professional Problems of Teachers, p. 456.

ปัญหาการยกระดับวิชาชีพครูในประเทศไทย

จำลอง ทองดี ไก่กล่าวถึง ปัญหาอันอาจเกิดจากการออกใบอนุญาตหรือมาตรฐานวิชาชีพครูในประเทศไทย (ระดับประถม - มัธยมศึกษา) ดังนี้

1. ปัญหาโครงสร้างขององค์การและการกระจายอำนาจสู่ส่วนท้องถิ่น
2. ปัญหาการเก็บภาษีและการจัดสรรงบประมาณ
3. ปัญหาทางกฎหมายข้าราชการครู
4. ปัญหาทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของครูทั่วประเทศ
5. ปัญหาระบบยศ เครื่องแบบที่ยังมีส่วนในความรู้สึกของความเป็นข้าราชการไทยกับระบบใหม่
6. ปัญหาความร่วมมือทางวิชาการที่มหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษา ที่จะให้แก่มากับส่วนงานที่รับผิดชอบออกใบอนุญาต หรือเกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู
7. ปัญหาหลักสูตรการฝึกหัดครูหรือวิชาชีพทางการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
8. ปัญหาบุคลิกภาพและการปรับตัวของครู¹

จากการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อวันที่ 16 - 18 กรกฎาคม 2523 พอสรุปปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพครูได้ดังนี้

1. ปัญหาครูมีคุณภาพต่ำ และยังไม่เป็นที่น่าพอใจ แบ่งได้เป็น 3 ข้อ คือ
 - (1) ประสิทธิภาพในการสอนของครูยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ครูยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงบทบาทให้เหมาะสมกับการพัฒนาการและเทคโนโลยี ตลอดจนหลักสูตรและแนวการสอนใหม่ที่ครูจำเป็นต้องมีความรู้ และสามารถปฏิบัติได้
 - (2) จริยธรรมและความเป็นปวงชนนิยมบุคคลของครูเสื่อมลง ครูไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก ครูไม่ปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลในชุมชน
 - (3) ทัศนคติและศรัทธาต่อวิชาชีพครู ทั้งของครูและของประชาชนที่มีต่อครูยังอยู่ในระดับต่ำ

¹จำลอง ทองดี, "ความสำคัญของการออกใบอนุญาตวิชาชีพครู," บทความทางวิชาการสำหรับผู้บริหาร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุทธินิการพิมพ์, 2525), หน้า 74.

2. ปัญหาจากการขาดระบบส่งเสริม พัฒนา และควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งใน
 ด้านสมรรถนะในการสอน การใช้ครู และระบบบริการสนับสนุนต่างๆ ซึ่งพอสรุปสาเหตุได้ดังนี้

- (1) การคัดเลือกบุคคลเข้ามาศึกษาวิชาชีพครู รวมทั้งการคัดเลือกบุคคลเข้า
 มาประกอบวิชาชีพครู ยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน มีข้อกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน
 ฐานขั้นต่ำไว้ ทั้งนี้ จึงดูเหมือนว่า ใครๆก็มาประกอบอาชีพครูได้
- (2) ภาวะทางเศรษฐกิจตลอดจนขวัญและกำลังใจของครูไม่ดีพอ เนื่องจาก
 รายได้ต่ำ ครูจึงไม่สามารถทุ่มเทแรงงานทั้งหมดให้กับการสอนได้ นอก
 จากนี้ ครูยังไ้รับสวัสดิการไม่เพียงพอ ไม่มีผู้ปกป้องสิทธิของครูอย่าง
 จริงจัง และการที่อาชีพครูมีรายได้น้อย จึงเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งที่
 ทำให้คนที่มีความสามารถไม่มาเป็นครู
- (3) การประสานงานกันระหว่างหน่วยงานผลิตครู หน่วยงานใช้ครูยังไม่ดีพอ
 ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกัน นอกจากนี้ในระหว่างหน่วยงานผลิตครู
 ต่างสังกัดกันก็ยังมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกัน รวมทั้งการใช้ครูก็ยังไม่
 กระจายทำให้เกิดความเสมอภาคกัน
- (4) ระบบการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพครูตามแนววิธีการดำเนินการ ของ
 ข้าราชการพลเรือน ยังไม่มีการส่งเสริมสมรรถภาพการสอนของครู การ
 ตรวจสอบควบคุมก็มุ่งอยู่ที่ความเรียบร้อยทางวัตถุเป็นส่วนใหญ่ เกณฑ์
 ต่างๆที่ได้จัดทำขึ้น โดยส่วนใหญ่ก็เป็นค่านการตรวจสอบทางปริมาณ ยัง
 ไม่มีการตรวจสอบทางคุณภาพอย่างแท้จริง ไม่ทำให้ทัศนคติ และสมรรถนะ
 ในการสอนของครูแต่อย่างใด เมื่อบุคคลเข้าสู่อาชีพครูแล้ว ก็เป็นไม่ได้
 จนกว่าจะเกษียณอายุตามระบบราชการ
- (5) การสนับสนุนครูประจำการยังมีอยู่น้อยมาก ครูผู้มีความรักในวิชาชีพครูจะ
 แสดงความสามารถในวิชาชีพครู วิทยการเตรียมตัวสอน มีสื่อการสอน
 การค้นคว้า แต่ละต้องจัดซื้อ หาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆด้วยทุนของตนเอง
- (6) ผู้บริหารและการบริหารโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งผลโดย
 ตรงต่อขวัญและกำลังใจของครู ระบบการบริหารที่ดีย่อมจะช่วยให้การ
 ปฏิบัติหน้าที่การสอนได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม หาก

ผู้บริหารขาดความกระตือรือร้นที่จะแสวงหานวัตกรรมในการส่งเสริมขวัญ
และกำลังใจครู ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทางการสอนของครูย่อม
เกิดขึ้นไม่ได้¹

ในเรื่องเกี่ยวกับการยกระดับวิชาชีพครูในประเทศไทย ได้มีบุคคลสำคัญในทางการ-
ศึกษาของไทยได้ให้ความเห็น ดังนี้

ชวน หลีกภัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงผลของการมีใบ-
ประกอบวิชาชีพครูว่า "ทำให้ครูมีวินัยขึ้น แม้จะไม่ได้เป็นหลักประกันว่า ทำให้ครูดีขึ้น หรือ
เฉลียวใจก็ตาม แต่การจ้กระบบของใบประกอบวิชาชีพจะทำให้ครูสามารถดูแลกันเองได้ขึ้น"²

สัมพันธ์ ทองสมัคร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับ
การยกระดับวิชาชีพครูว่า

ปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับครูหลายอย่าง และกระทรวงศึกษาธิการได้พยายามหาทางแก้ไข
โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรมของครู ซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพครู เนื่องจาก
บุคคลเหล่านี้ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ โดยทั่วไปแล้ว ครู
ต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะเหมาะสมสำหรับอาชีพ มีจิตวิทยาและมีจิตใจที่รับผิดชอบต่อส่วนรวม
สำหรับชั้นตอนนั้น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่า ผู้ที่เรียนสำเร็จ
วิชาครูสาขาต่างๆแล้ว จะต้องผ่านการอบรมอีกชั้นหนึ่ง เพื่อรับใบอนุญาตประกอบอาชีพ
คนที่จะเป็นครูต่อไปจะต้องมีประกาศนียบัตรรับรอง หากไม่มีใบรับรองการเป็นครู
ก็ถือว่าเป็นครูไม่ได้

แต่อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่า คนที่ผ่านการ
อบรมและได้รับประกาศนียบัตรรับรองก็กล่าวแล้ว หมายถึง ความเพียบพร้อมในการ
ประกอบอาชีพครูแล้ว แต่ไม่ก็หมายความว่า จะไม่คกงาน เพราะปัญหาเหล่านั้นขึ้นอยู่กับ
อัตราที่เปิดรับว่า จะพอกับอัตราของบุคลากรศึกษาสาขาอาชีพครูหรือไม่³

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการสัมมนาวิชาการฐานวิชาชีพครู,

หน้า 10 - 14.

²มาตุภูมิรายวัน, (12 กรกฎาคม 2526) : 2.

³มาตุภูมิรายวัน, (13 มิถุนายน 2526) : 1 และ 12.

✓ สมาน แสงมะลิ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการออกไป
อนุญาตประกอบวิชาชีพครูว่า

เรื่องนี้หากมีการดำเนินการต่อไปก็ต้องออกเป็นพระราชบัญญัติโดยคุรุสภาจะเป็นผู้
ดำเนินการ ในกฎออกใบประกาศนียบัตรและของไม่กระทบกระเทือนต่อผู้ที่เป็นครูอยู่
ก่อน แต่มีผลกับผู้จบการศึกษาใหม่และจะเขาประกอบอาชีพเป็นครูแทน

แต่อย่างไรก็ตาม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นต่อไปว่า การที่ผู้ไม่มี
ประกาศนียบัตรรับรองจะไม่สามารถเป็นครูได้นั้น คนเขายังไม่เห็นด้วย เพราะมีปัญหา
อีกต่อไปว่า คนที่เรียนจบสาขาครูนานมาหลายๆจะเอาไปไว้ที่ไหน และการแก้ปัญหาคูร
งานนั้นก็สามารถแก้ไขได้โดยการลดการผลิตครู¹

จรรยา มิสินทร์ เลขาธิการคุรุสภา ให้ความเห็นเกี่ยวกับกรยกระดับวิชา
ชีพครูว่า

ความพยายามที่จะปรับปรุงพระราชบัญญัติครู ฉบับ 2488 โดยพยายามเขียนหน้าที่ของ
คุรุสภาให้ชัดเจน พยายามที่จะยกย่องความเป็นครูให้สมกับหน้าที่ของอาชีพครู เป็นอาชีพ
ชั้นสูงอย่างหนึ่ง ในพระราชบัญญัติฉบับร่างว่า ผู้ที่จะมาเป็นครูได้ ต้องเป็นผู้ที่มีใบอนุญาต
ประกอบวิชาชีพครู มีคนพระราชบัญญัติฉบับร่างได้กระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ยังเหลืองาน
การรวมการอำนวยความสะดวกอีกชั้นตอนเดียว ก็เสนอไปยังกระทรวงศึกษาธิการ และคาดว่า
จะผ่านสภาผู้แทนราษฎรในรัฐบาลนี้ให้จงได้ เนื้อหาสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้
ที่เรียกว่า เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในวงการครูก็คือ

1. ใครจะเป็นครูจะต้องเป็นสมาชิกคุรุสภา และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

(Teaching licence)

2. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนี้ แบ่งออกเป็นประเภทตามอายุการทำงานของครู
และตามที่เป็นผลเมื่อสิ้นอายุของใบอนุญาตแต่ละประเภท

3. ผู้ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะประกอบอาชีพครูมิได้ เว้นแต่จะผ่านการ
อบรมตามหลักสูตรพิเศษที่คุรุสภาจะประสานกับสถาบันผลิตครู และจะไต่ถามราย
ละเอียดต่อไป หรือไม่มีเวลาจะอบรม ก็อาจจะมาขอสอบเทียบเพื่อผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
วิชาชีพครูเสียก่อนก็ได้

4. ทั้พิเศษอีกอย่าง ไม่ทราบสภาจะเห็นหรือไม่ก็คือ ผู้ใดมีบัญชีคุรุให้ทำกิจอันมิใช่
หน้าที่ในวิชาชีพครูของครู ผู้นั้นมีควมผูกพันจำกัดปรับ แต่ขอยกเว้นที่เป็นบทเฉพาะกาล
ก็คือ ครูเก่าส่วนใหญ่จะได้รับการยกเว้น และถือเสมือนว่ามีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
อยู่แล้ว²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

² จรรยา มิสินทร์, "โฉมหน้าใหม่ของคุรุสภา," นิตยสาร 25 (15 มิถุนายน

เมื่อสรุปแล้วจะเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการยกระดับวิชาชีพครูนั้น การดำเนินการอาจจะมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง แม้แต่ในประเทศที่ได้ดำเนินการยกระดับวิชาชีพครูมาเป็นเวลานานแล้ว อย่างเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมได้ การยกระดับวิชาชีพครูก็ยังคงมีปัญหา ทั้งนี้การยกระดับวิชาชีพครูของประเทศไทยที่ครูสภากำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ก็คงไม่พ้นที่จะต้องประสบปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง แต่ถ้าได้มีการทำความเข้าใจ กระจายข่าวให้ครูทราบ และขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการยกระดับวิชาชีพครูก็คงจะประสบผลสำเร็จได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

บุญถ คุ้มเรียงค์ ไท่วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อปี 2525 พบว่า ครูโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นเห็นว่า สถาบันวิชาชีพครูจะต้องส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ในด้านจรรยาบรรณ การประสานงานการผลิตครู การใช้ครู และการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ครูมีความเห็นว่า ควรมีการดำเนินการออกใบอนุญาต เช่นเดียวกับหน่วยควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพอื่น ๆ และเสนอว่า ควรปรับปรุงด้านการผลิตครู การใช้ครู และการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นแนวทางที่ถูกต้อง และมีความเข้าใจเป็นที่ยอมรับของครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่ต่างกัน ครูที่มีวุฒิต่างกัน และครูซึ่งมีอายุราชการต่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับงานการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู¹

✓ นพคุณ เคนพรม ไท่วิจัยเรื่อง ทิศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อวิธีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู โดยผลการวิจัยว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยกับการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู โดยให้มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู หรือควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู โดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ที่เห็นด้วยกับการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ก็เพราะปัจจุบันมีการผลิตครูออกมาเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีการควบคุมคุณภาพ ทำให้คุณภาพของครูบางส่วนไม่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ การส่งเสริมและ

¹บุญถ คุ้มเรียงค์, "ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 100 - 103.

ความคุ้มครองฐานวิชาชีพครูต้องมีการจัดตั้งสถาบันวิชาชีพครูขึ้นมา เพื่อดำเนินการควบคุมโดย การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพครู และ เป็นการป้องกันไม่ให้บุคคลที่มีคุณภาพไม่เหมาะสมเข้ามาประกอบวิชาชีพครู การควบคุมและ ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูจะเป็นผลดีต่อวงการอาชีวศึกษา¹

ในความเห็นท่านเองเกี่ยวกับ บุญเหลือ พูลทอง ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของครูสภา เกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวิชาการ เพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามการรับรู้ของครู ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันวิชาชีพครูไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมเท่าที่ ควร จึงควรยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น และมีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และครูสภาควรปรับปรุงบทบาทให้สมกับเป็นสถาบันวิชาชีพครู²

แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยของ นพคุณ เคนพรม ได้เสนอผลการวิจัยว่า มีครูบางส่วนยังไม่แน่ใจในเรื่องการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู อาจจะเป็นเพราะครูยังไม่ เข้าใจถึงหลักการและวิธีการที่สำคัญของการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และประโยชน์ ที่ครูจะได้อรับ³ และในท่านเองเกี่ยวกับ บุญเหลือ พูลทอง พบว่า งานประชาสัมพันธ์เพื่อออก- ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่ครูควรรับรู้อยู่ในระดับน้อย อันอาจเนื่องมาจากว่า ขณะนี้ครูสภา กำลังดำเนินการเกี่ยวกับการยกระดับวิชาชีพครู และเตรียมการออกใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบ-

¹นพคุณ เคนพรม, "ทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง-เหนือ ที่มีต่อวิธีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524), หน้า 71 - 72

²บุญเหลือ พูลทอง, "บทบาทของครูสภาเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวิชาการ เพื่อ ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามการรับรู้ของครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า ฉ.

³นพคุณ เคนพรม, "ทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง-เหนือ ที่มีต่อวิธีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู", หน้า 75.

วิชาชีพครู จึงยังมีการเผยแพร่ข่าวความเคลื่อนไหวยังไม่ทั่วถึง¹ ซึ่งจะสอดคล้องกับการวิจัยของ พูลสุข ศรีบริรยงค์ ที่ว่า สมาชิกคุรุสภาต้องการให้คุรุสภาปรับปรุงงานด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สมาชิกได้ทราบความเคลื่อนไหวของคุรุสภา²

จากการศึกษาเรื่องการยกระดับวิชาชีพครูจากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า งานยกระดับวิชาชีพครู เป็นงานที่จะเกิดผลประโยชน์กับครูโดยตรง การดำเนินงานจะต้องมีความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู และผู้บริหารการศึกษาที่จะมีส่วนช่วยให้การยกระดับวิชาชีพครูให้ไต่ผลถึงกับครู ทั้งนี้ การยกระดับวิชาชีพครูควรได้รับความร่วมมือจากครูและผู้เกี่ยวข้อง กับวิชาชีพครูทุกฝ่ายดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹บุญเหลือ พูลทอง, "บทบาทของคุรุสภาเกี่ยวกับการส่งเสริมกานวิชาการ เพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามการวิจัยของครู", หน้า 136.

²พูลสุข ศรีบริรยงค์, "ความคิดเห็นของครูในภาคกลางที่มีต่อบทบาทและกิจการของคุรุสภา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า จ.